

GUIA DOCENT

DRET PENAL. PART GENERAL I DELICTES CONTRA LES PERSONES

Coordinació: TAMARIT SUMALLA, JOSEP MARIA

Any acadèmic 2016-17

Informació general de l'assignatura

Denominació	DRET PENAL. PART GENERAL I DELICTES CONTRA LES PERSONES			
Codi	101809			
Semestre d'impartició	ANUAL AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble Titulació: Grau en Dret i Grau en Administració i Direcció d'Empreses	3	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Grau en Dret	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits ECTS	9			
Grups	2GG,3GM			
Crèdits teòrics	0			
Crèdits pràctics	0			
Coordinació	TAMARIT SUMALLA, JOSEP MARIA			
Departament/s	DRET PUBLIC			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	90 h, presencials 135 h. treball autònom			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	català			
Horari de tutoria/lloc	Josep M. Tamarit Dilluns de 16 a 18 hores Carolina Villacampa Estiarte Dilluns de 17.00 a 19.00 h. Dimarts de 9 a 10 h Marc Salat Paisal Dilluns de 17 a 19 h i dimarts de 10 a 11.30 h			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
CALVO BERGES, MARTA	mcalvo@dpub.udl.cat	6,25	segons horari de tutories
SALAT PAISAL, MARC	msalat@dpub.udl.cat	6,25	segons horari tutories
TAMARIT SUMALLA, JOSEP MARIA	jmtamarit@dpub.udl.cat	6,4	segons horari tutories
VILLACAMPA ESTIARTE, CAROLINA	cvillacampa@dpub.udl.cat	2,7	segons horari tutories

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Comprendre el concepte de dret penal i els principis que l'informen
2. Conèixer el concepte legal i dogmàtic de delicte
3. Comprendre les categories dogmàtiques pròpies de la teoria del delicte i els elements que s'hi integren
4. Aprendre a resoldre els problemes propis del Dret penal amb les eines conceptuals i argumentals pròpies de la disciplina
5. Conèixer els elements típics essencials dels delictes contra la vida humana, contra la salut, relatiu a les manipulacions genètiques, relacionats amb la violència familiar i de gènere, contra la integritat moral, contra la llibertat, la llibertat sexual, contra la intimitat, l'honor i les relacions familiars

Competències

Competències generals

- CB1. Capacitat d'anàlisi i de síntesi.
- CB2. Capacitat de gestió adequada de la informació.
- CB3. Capacitat per al treball en equip.
- CB4. Capacitat d'aprenentatge autònom permanent i adaptació a les noves circumstàncies.
- CB5. Capacitat d'iniciativa, creativitat i lideratge.
- CB6. Capacitat per al compromís ètic.

Competències específiques

- CES1. Demostrar coneixement de les característiques, esquemes conceptuals, institucions i procediments del sistema jurídic.
- CES2. Demostrar coneixements de l'ordenament jurídic en vigor.
- CES3. Capacitat per identificar interessos socials i valors subjacents en els principis i regles jurídics.
- CES4. Capacitat per rebre i assimilar el caràcter unitari de l'ordenament jurídic i la seva necessària visió interdisciplinària.
- CES5. Capacitat per identificar i interpretar les fonts del dret vigent.
- CES6. Adquisició d'una consciència crítica en l'anàlisi de l'ordenament jurídic i en el desenvolupament de la dialèctica jurídica.
- CES7. Capacitat per construir una decisió jurídica raonada.
- CES8. Capacitat per assessorar sobre possibles respostes a un problema jurídic en diversos contextos i dissenyar estratègies conduents a les diferents solucions.
- CES9. Capacitat per redactar documents jurídics de naturalesa diversa.
- CES10. Capacitat de negociació i conciliació.

Competències estratègiques universitat (CEU)

- CEU1. Correcta comunicació oral i escrita en el llenguatge tècnic.
- CEU2. Domini de les TIC aplicades al perfil del grau: tractament de textos, bases de dades, recursos web.
- CEU3. Correcta comunicació oral i escrita en anglès en el llenguatge tècnic.
- CEU4. Respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, a la promoció dels drets humans i als valors propis d'una cultura de pau i valors democràtics.

Continguts fonamentals de l'assignatura

PART GENERAL DEL DRET PENAL

Tema 1

El Dret penal: concepte.- El Dret penal objectivament considerat.- La potestat punitiva de l'Estat: la legitimació del Dret penal en el model d'Estat definit a la Constitució. Els principis materials informadors del Dret penal: principi de proporcionalitat; principi de protecció de béns jurídics; principi de subsidiarietat i mínima intervenció; principi de culpabilitat i de dignitat humana.

Tema 2

Les teories de la pena. Teories absolutes. Teories relatives: la prevenció general; la prevenció especial; la prevenció general positiva. Teories mixtes. L'ideal de la resocialització i la seva crisi. L'expansió del Dret penal. Estat actual del debat sobre la finalitat i la funció de la pena.

Tema 3

La llei penal.- El principi de legalitat: garanties contingudes.- La configuració constitucional del principi de legalitat penal.- La reserva de llei i els límits constitucionals a la remissió normativa: les lleis penals incompletes.- Continguts penals del principi "non bis in idem". La interpretació de la llei penal: criteris doctrinals i classes.

Tema 4

Àmbit de validesa temporal de la llei penal: irretroactivitat; successió de lleis penals. Àmbit de validesa espacial de la llei penal: principi de territorialitat; supòsits legals d'aplicació extraterritorial; l'extradició.

Tema 5

La teoria jurídica del delictes: concepte de delictes.- L'evolució historico-dogmàtica dels caràcters del delictes. Models sistemàtics contemporanis.- El concepte de delictes en el dret positiu espanyol.

Tema 6

La tipicitat: evolució del concepte.- El concepte de tipus d'injust.- Funcions de la tipicitat penal.- Relació amb l'antijuridicitat.- Estructura del tipus.- Significació de l'acció com a element del tipus.- Subjectes i objecte del tipus penal.- Classes de tipus.- La formulació del tipus: elements descriptius i elements normatius.

Tema 7

Estructura del tipus d'injust: La part objectiva del tipus d'injust.- Relació de causalitat i imputació objectiva; teories causals; la teoria de la imputació objectiva: concepte, àmbit i elements integradors.- El tipus d'injust en els delictes d'omissió.- L'absència de tipicitat: causes d'atipicitat.- Absència d'acció. El problema de l'eficàcia del consentiment: grups de supòsits.

Tema 8

Estructura del tipus d'injust : La part subjectiva del tipus d'injust.- El dol: concepte i classes.- Els elements subjectius de l'injust.- La imprudència: concepte i classes.- Delimitació dol i imprudència.- Sistema d'incriminació legal del delictes imprudent.- L'error de tipus. El cas fortuït

Tema 9

La tipicitat i el desenvolupament del delictes: l'iter criminis.- les fases interna i externa del delictes.- Els actes preparatoris punibles.- Els actes d'execució del delictes: La temptativa: concepte i classes. La consumació del delictes.-

Tema 10

Tipus d'autoria i tipicitat accessòria. Tipus d'autoria: concepte d'autor; formes d'autoria; la responsabilitat penal de les persones jurídiques i l'actuació en nom d'altri. La tipicitat accessòria: teoria general de la participació; formes de participació.

Tema 11

L'antijuridicitat. L'injust penal: estructura. L'absència d'antijuridicitat.- Teoria general i funció de les causes de justificació.- La legítima defensa.- L'estat de necessitat.- L'exercici legítim d'un dret, ofici o càrrec.

Tema 12

La culpabilitat.- Culpabilitat i antijuridicitat: delimitació.- L'evolució de la teoria de la culpabilitat: concepció psicològica; concepció normativa; concepció normativa pura.- Altres doctrines sobre la culpabilitat. Teories preventives.- Elements integrants: imputabilitat; coneixement de l'antijuridicitat; exigibilitat de conducta adequada a dret. L'absència de culpabilitat. - L'absència d'imputabilitat: causes d'inimputabilitat.- L'absència de coneixement de l'antijuridicitat: l'error de prohibició.- La no exigibilitat de conducta adequada a dret.

Tema 13

La punibilitat.- Punibilitat i teoria jurídica del delictes.- Les condicions objectives de punibilitat.- Les condicions de procedibilitat.- Les excuses absolutòries. Les circumstàncies modificatives de la responsabilitat criminal.

Tema 14

Unitat i pluralitat de delictes. Unitat de fet.- El delictes continuat: concepte; règim legal; requisits; efectes.- El concurs de delictes: concepte i delimitació respecte del concurs aparent de lleis.- Concurs ideal de delictes.- Concurs medial de delictes.- Concurs real de delictes.

Tema 15

El sistema de reaccions penals: les penes i les mesures de seguretat. Monisme i dualisme. El sistema de penes. Els sistemes penals contemporanis: directrius político-criminals. El sistema de penes al Codi Penal espanyol. Classes de penes. Formes substitutives de l'execució de les penes privatives de llibertat. La determinació de la pena. L'extinció de la responsabilitat penal.

DELICTES CONTRA LES PERSONES

Tema 16

Els delictes contra la vida. Qüestions generals: el bé jurídic tutelat. El delictes d'homicidi. L'homicidi dolós: tipus objectiu i subjectiu. L'homicidi imprudent: especial consideració de la imprudència professional.

Tema 17

Els delictes contra la vida (cont.). El delictes d'assassinat: qüestions generals. Les circumstàncies qualificadores. Problemes de participació.

Tema 18

Els delictes contra la vida (cont). La inducció i l'auxili al suïcidi: qüestions generals. Modalitats típiques. Regulació legal de l'eutanàsia.

Tema 19

Els delictes contra la vida humana en formació. Bé jurídic tutelat. L'avortament: problemàtica político-criminal. Sistema legal d'incriminació. L'avortament no punible. Referència als delictes relatius a la manipulació genètica

Tema 20

Els delictes de lesions. Bé jurídic protegit: incolumitat corporal, salut i integritat. Tipus bàsic. Règim legal dels tipus qualificats. Lesions imprudents. El delictes de participació en baralla. La rellevància del consentiment en aquests delictes. Problemàtica del tractament mèdic. El delictes de lesions al fetus: qüestions generals i anàlisi de les modalitats típiques. El delictes de tràfic d'òrgans.

Tema 21

Violència en l'esfera familiar i violència de gènere. Delictes de violència familiar. Delictes de violència habitual en l'esfera familiar. Qualificacions per violència de gènere. Prevenció de la violència de gènere.

Tema 22

Delictes contra la integritat moral. El delictes de tracte degradant. El delictes de tortura. Especials exigències d'autooria. Problemàtica concursal. Rellevància jurídic-penal d'algunes formes d'assetjament.

Tema 23

El delictes de tracta d'essers humans. Concepte i classes de tracta. Fenomenologia. Normativa internacional. El tipus bàsic de la tracta: elements de la part objectiva i subjectiva. Tipus qualificats. Qüestions concursals

Tema 24

Delictes contra la llibertat. La llibertat com a dret fonamental i la seva protecció penal. La detenció il·legal. El delictes de segrest. Condicions especials d'autooria. Les amenaces: modalitats típiques. Les coaccions: modalitats típiques. Diferències entre ambdós delictes.

Tema 25

Delictes contra la llibertat sexual. Bé jurídic protegit i evolució històrica d'aquest grup de delictes. El tipus bàsic d'agressions sexuals. Tipus qualificats. Els delictes d'abusos sexuals. Tipus qualificats. Els atemptats contra la indemnitat sexual dels menors. El delictes de child grooming. El delictes d'assetjament sexual.

Tema 26

Delictes contra la llibertat sexual (cont). Els delictes d'exhibicionisme i provocació sexual. El tractament penal de conductes relatives a la prostitució i corrupció de menors. Disposicions comuns.

Tema 27

Delictes contra la intimitat: el bé jurídic protegit: delimitació i dimensió constitucional. Els delictes de descobriment i revelació de secrets: tipus bàsic i modalitats agreujades. La violació de secrets per professional. Protecció penal de la intimitat de les persones jurídiques. La tutela de la intimitat domiciliària i el seu doble plantejament legal: violació de la llar; trencament de la inviolabilitat del domicili. El delictes de violació de la llar de persones jurídiques.

Tema 28

Delictes contra l'honor. El bé jurídic protegit: dimensió constitucional. Calúmia. Injúries. Tipus agreujats. L'exceptio veritatis. Disposicions generals.

Delictes contra les relacions familiars. Aspectes de l'estat civil tutelats penalment. Celebració de matrimonis il·legals. Suposició de part. Alteració de la paternitat, estat o condició del menor. Adopcions il·legals. La sostracció de menors. L'abandonament de família. L'impagament de prestacions econòmiques en supòsits de separació, divorci i nul·litat del matrimoni. L'abandonament de menors o incapaces; l'abandonament temporal. La utilització o tràfic de menors per a la mendicitat.

Eixos metodològics de l'assignatura

En aquesta matèria s'emprarà un sistema d'avaluació continuada en que es potencia el treball autònom de l'alumne, que es valorarà en les diferents sessions en grup mitjà. Les sessions de grup gran de l'assignatura s'empraràn per tal de fer una introducció el més interactiva possible als temes a tractar en cadascuna de les sessions. Després d'aquesta sessió introductòria guiada pel professor l'alumne ha d'analitzar els textos legislatius i doctrinals que s'indiquen per aprofundir en les succintes explicacions sobre cada matèria efectuades en la sessió presencial. Per tal que comprovar l'adequada evolució del treball de l'alumne i la correcta comprensió dels continguts, la setmana següent a aquella en què s'efectua la sessió de grup gran, es dedicarà a realitzar una activitat sobre el tema tractat en aquella en la sessió de grup mitjà.

Al llarg de les sessions de grup mitjà es valoraràn les intervencions dels estudiants tant respecte del comentari de textos legals, jurisprudencial o materials com en la resolució de casos pràctics.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

DATA	Setmanes	Activitat	Agrupació	Hores			Activitat Avaluació	Descripció		
				P	NP	T		Treball presencial	Treball autònom	
12 setembre	1	Presentació assignatura	GG	0.5		0.5				
	1	Exposició T. 1 El dret penal. Concepte.	GG	1	2	3		Seguiment i comprensió exposició	Estudi tema	
	1	Comentari oral STC	GM	1	1.5	2.5	*	exposició oral conclusió lectura	Realització lectura	
19 setembre	2	Exposició T.2 Les teories de la pena.	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i comprensió exposició	Estudi tema	
	2	Comentari oral article doctrinal	GM	1	1.5	2.5	*	exposició oral conclusió lectura	Realització lectura	
26 setembre	3	Exposició T. 3 La Llei penal: el principi de legalitat:	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i comprensió exposició	Estudi tema	
	3	Comentari oral article doctrinal	GM	1	1.5	2.5	*	exposició oral conclusió lectura	Realització lectura	
3 octubre	4	Exposició T. 4 Àmbit de validesa espacial i temporal de la llei penal.	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i comprensió exposició	Estudi tema	
	4	Comentari oral text legislatiu	GM	1	1.5	2.5	*	exposició oral conclusió lectura	Realització lectura	
10 octubre	5	Exposició T. 5 La teoria jurídica del delict: concepte de delict. Exposició T. 6 La tipicitat.	GG	1.5	2.5	4				
	5	Comentari oral article doctrinal	GM	1	1.5	2.5	*	Exposició oral resolució cas	Estudi i resolució cas pràctic	
17 octubre	6	Exposició T. 7 Estructura del tipus d'injust: La part objectiva del tipus d'injust.	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i comprensió exposició	Estudi tema	
	6	Resolució cas pràctic	GM	1	1.5	2.5	*	Exposició oral resolució cas	Estudi i resolució cas pràctic	
24 octubre	7	Exposició T. 8 Estructura del tipus d'injust: la part subjectiva del tipus d'injust.	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i comprensió exposició	Estudi tema	
	7	Resolució cas pràctic	GM	1	1.5	2.5	*	Exposició oral resolució cas	Estudi i resolució cas pràctic	
31 octubre	8	Exposició T. 9 La tipicitat i el desenvolupament del delict: l'iter criminis.	GG	1.50	2.5	4		Seguiment i comprensió exposició	Estudi tema	
	8	Resolució cas pràctic	GM	1	1.5	2.5	*	exposició oral cas pràctic	Estudi i resolució cas pràctic	
7 novembre	9	SETMANA D'ACTIVITATS AVALUATIVES								
14 novembre	10	Exposició T. 10 Tipus d'autoria i tipicitat accessòria. Exposició T. 11 L'antijuridicitat. Estructura del tipus d'injust. Causes de justificació	GG	1.5	2.0	3.5		Seguiment i comprensió exposició	Estudi tema	
	10	Resolució cas pràctic	GM	1	3	4	*	exposició oral cas pràctic, lliurament cas pràctic per escrit	Estudi i resolució per escrit cas pràctic	
21 novembre	11	Exposició T. 12 La culpabilitat. Concepte i elements integrants. L'absència de culpabilitat	GG	1.5	2.0	3.5		Seguiment i comprensió exposició	Estudi tema	
	11	Resolució cas pràctic	GM	1	3	4	*	exposició oral cas pràctic, lliurament cas pràctic per escrit	Estudi i resolució per escrit cas pràctic	
28 novembre	12	Exposició T. 12 La culpabilitat. Concepte i elements integrants. L'absència de culpabilitat Exposició T. 13 La punibilitat. Circumstàncies modificatives responsabilitat criminal	GG	1.5	2	3.5		Seguiment i comprensió exposició	Estudi tema	

DRET PENAL. PART GENERAL I DELICTES CONTRA... 2016-17

	12	Resolució cas pràctic	GM	1	3	4	*	exposició oral cas pràctic, lliurament cas pràctic per escrit	Estudi i resolució per escrit cas pràctic
5 desembre	13	Exposició T. 14 Unitat i pluralitat de delictes	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i comprensió exposició	Estudi tema
	13	Resolució de cas pràctic	GM	1	1.5	2.5	*	exposició oral cas pràctic	Estudi i resolució cas pràctic
12 desembre	14	Exposició T. 15 Sistema de reaccions penals.	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i comprensió exposició	Estudi tema
	14	Resolució de cas pràctic	GM	1	1.5	2.5	*	exposició oral cas pràctic	Estudi i resolució cas pràctic
19 desembre	15	Repàs Part general / acabar temari	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i comprensió exposició	Estudi tema
	15	Resolució de cas pràctic		1	3	4		Exposició oral cas pràctic	Estudi i resolució cas pràctic
	16/19	Prova escrita desenvolupament 1	GG	2.5		2.5	28	Realització prova escrita	

SEGON SEMESTRE

DATA	Setmanes	Activitat	Resultats Aprenentatge	Agrupació	Hores			Activitat Avaluació	Descripció Treball prese
					P	NP	T		
6 febrer	1	Exposició T. 16 Els delictes contra la vida: l'homicidi Exposició T. 17 Els delictes contra la vida: l'assassinat	9,10, 11	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i cc exposició
	1	Resolució cas pràctic		GM	1	1.5	2.5	*	exposició oral
13 febrer	2	Exposició T. 18 Els delictes contra la vida: la inducció i l'auxili al suïcidi	9,10,11	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i cc exposició
	2	Resolució cas pràctic		GM	1	1.5	4	*	exposició oral
20 febrer	3	Exposició T. 19 Els delictes contra la vida humana en formació: l'avortament	9,10,12	GG	1.5	1.5	3		Seguiment i cc exposició
	3	Realització debat		GM	1	3.5	4.5	*	Exposició deb
27 febrer	4	Exposició T. 20 Els delictes de lesions	9,10, 13	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i cc exposició
	4	Resolució cas pràctic		GM	1	1.5	2.5	*	exposició oral
6 març	5	Exposició T. 21 Violència en l'esfera familiar i violència de gènere	9,10, 14	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i cc exposició
	5	Resolució cas pràctic		GM	1	1.5	2.5	*	exposició oral
13 març	6	Exposició T. 22 Delictes contra la integritat moral	9,10, 15	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i cc exposició
	6	Resolució cas pràctic		GM	1	1.5	2.5	*	exposició oral
20 març	7	Exposició T. 23 El delicte de tracta d'essers humans	9,10, 16	GG	1.5	2	3.5		Seguiment i cc exposició
	7	Comentari oral article doctrinal		GM	1	2	3	*	exposició oral lectura (preferiblemen
27 març	8	Exposició T. 24 Delictes contra la llibertat	9,10, 17	GG					
	8	Resolució cas pràctic		GM		10	Resolució cas pràctic		GM
3 abril	9	ACTIVITATS AVALUATIVES							
10 abril	10	SETMANA SANTA							
17 abril	11	DILLUNS PASQUA							
24 abril	12	Exposició T. 25 Delictes contra la llibertat sexual: agressions i abusos sexuals	9,10, 17	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i cc exposició
	12	Resolució cas pràctic		GM	1	1.5	2.5	*	exposició oral
1 maig	13	FESTIU							

8 maig	14	Exposició T. 26 Delictes contra la llibertat sexual: exhibicionisme i provocació. Prostitució	9,10, 18	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i cc exposició
	14	Resolució cas pràctic		GM	1	1.5	2.5	*	exposició oral
15 maig	15	Exposició T. 27 Delictes contra la intimitat	9,10, 18	GG	1.5	2	3.5		Seguiment i cc exposició
	15	Resolució cas pràctic		GM	1	1.5	2.5	*	exposició oral
22 maig	16	Exposició T. 28 Delictes contra l'honor	9,10, 18	GG	1.5	2	3.5		Seguiment i cc exposició
	16	Resolució cas pràctic		GM	1	2.5	3.5	*	exposició oral lliurament cas
29 maig	17	Exposició T. 29 Delictes contra les relacions familiars	9,10, 19	GG	1.5	2.5	4		Seguiment i cc exposició
	17	Resolució cas pràctic		GM	1	1.5	2.5	*	exposició cas
	18-20	Prova escrita desenvolupament 2		GG	2.5		2.5	28	Realitzar prov

*Les intervencions efectuades en les sessions de grup mitjà en la resolució de casos pràctics, comentaris de lectures i debats valdran un 22% de l'avaluació en cadascun dels dos semestres

(P) activitat presencial

(NP) activitat no presencial (treball autònom)

Sistema d'avaluació

AVALUACIÓ CONTINUADA

Activitats d'Avaluació	Criteris	%	Dates	O/V (1)	I/G (2)
Prova escrita desenvolupament 1	Part teòrica	28	gener	O	I
Resolució de casos pràctics, comentaris de lectures i debats a GM així com a jornades acadèmiques organitzades des de l'àrea de Dret Penal. Part General	Valoració mínim 2 intervencions	22	Totes les sessions GM	O	I
Prova escrita desenvolupament 2	Part teòrica Part pràctica	28	juny	O	I
Resolució de casos pràctics, comentaris de lectures i debats a GM així com a jornades acadèmiques organitzades des de l'àrea de Dret Penal. Part especial	Valoració mínim 2 intervencions	22	Totes les sessions GM	O	I

(1)Obligatòria / Voluntària (2)Individual / Grupal

Per tal que hom pugui considerar no presentat a un estudiant, aquest/a no ha hagut de realitzar activitats avaluable que representin més del 10% de la qualificació global de l'assignatura.

En cadascuna de les proves de desenvolupament, que representen un 28% del valor de l'assignatura cadascuna d'elles, s'ha d'obtenir una nota mínima d'1.2 (4 sobre 10) per tal de poder considerar superada l'assignatura.

Com es posa de manifest a la graella continguda al pla de desenvolupament, la resolució de casos pràctics, comentaris de lectures i debats a GM serà avaluada continuadament i representarà un 22% de la nota global de l'assignatura en cadascun dels dos quadrimestres.

AVALUACIÓ ALTERNATIVA

En cas que un/a estudiant acrediti documentalment la seva impossibilitat d'assistir a les activitats programades dins l'avaluació continuada (per treball remunerat, segona o ulterior matrícula de l'assignatura...) podrà optar a una prova única de validació de competències i coneixements que es realitzarà el dia i en l'horari establert al calendari d'avaluació del Grau per a la prova final de l'avaluació ordinària. Aquesta prova consistirà en un examen de desenvolupament sobre tot el temari del curs, dividit en una part teòrica un cas pràctic.

La sol·licitud d'aquesta modalitat avaluativa s'haurà de realitzar abans del 5 de desembre de 2016 amb acreditació documental i, un cop feta, no es podrà modificar. Aquesta prova, en tant que suposa el 100% de la nota de l'assignatura, tindrà recuperació en la data que es fixarà a final de curs.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia recomanada

Beccaria, C., "De los delitos y de las penas".

Mir Puig, "Derecho penal – parte general", Barcelona, 2015.

Quintero Olivares, G., "Parte general del Derecho Penal", ed. Aranzadi 2015.

Quintero Olivares (dir.), "Comentarios al Código Penal español", ed. Aranzadi, 7ª edición, 2016.

Quintero Olivares (dir.), Compendio a la parte especial del derecho penal, ed. Aranzadi, 2016.

Quintero Olivares (dir), Comentario a la reforma penal de 2015, Ed. Aranzadi, 2015.

Bibliografía complementària

ÁLVAREZ GARCÍA, F. J., Derecho penal español. Parte especial (I y II), Valencia: Tirant lo Blanch, 2011.

MUÑOZ CONDE, Derecho penal Parte General. Tirant lo Blanch, Valencia, 2015.

MUÑOZ CONDE, Derecho penal Parte Especial. Tirant lo Blanch, Valencia, 2015.

ROXIN, C., "Derecho penal – Parte general", 2ª ed., ed. Thomson/Civitas, Madrid 1997.

SILVA SÁNCHEZ, J.M. et. al., *Lecciones de Derecho Penal. Parte Especial*, 4ª edición, Atelier, Barcelona, 2015.

ZUGALDÍA ESPINAR, Lecciones de Derecho penal (parte general), Ed. tirant lo Blanch, 2015.